Biblioteca
Universităţii Iaşi

IB-2238

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

V. CÂRLOVA

POEZII

PUBLICAT DE
PETRE V. HANEȘ
PROFESOR SECUNDAR

EDITURA BUCUREȘTI
«TIPOGRAFIILE ROMÂNE UNITE»

CU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

V. Cârlova

1 JUL. 1936
Biblioteca Universității Iași
ale 9371

POEZII

CU UN STUDIU
de
PETRE V. HANEŞ
Profesor secundar

Volum autorizat de Onor. Minister al Instr. Publice cu ord. No. 11 din 18 Ianuarie 1936 ca lectură particulară pentru clasele V, VI, şi VII

B.C.U.- IASI 592754
365.260

EDITURA TIPOGRAFIILE ROMÂNE UNITE, S. A.
BUCUREŞTI 6 6 RAHOVEI, 42

Ediţiunea Societăţii
Prietenii Istoriei Literare
Bucureşti

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

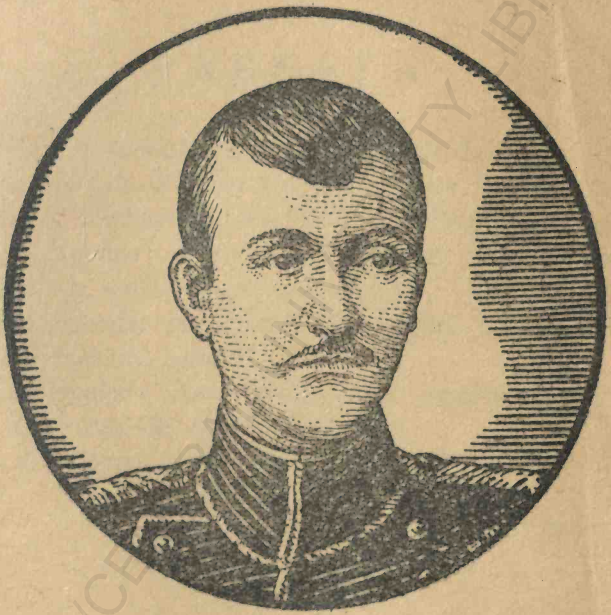

V. CÂRLOVA

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

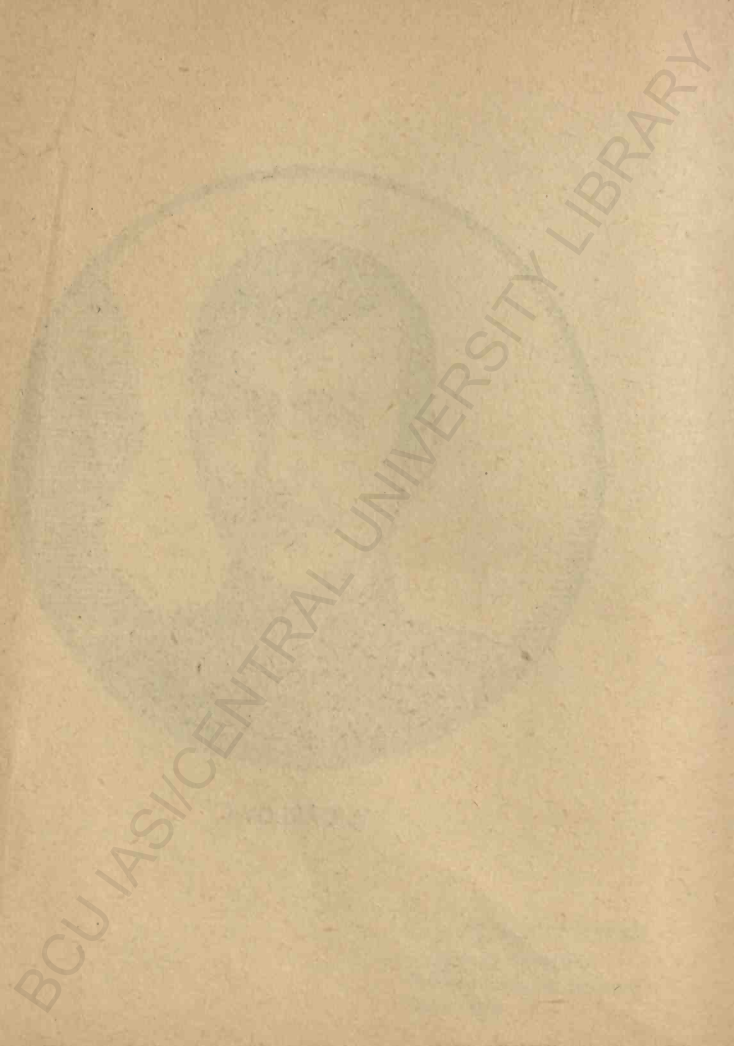
BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PREFAȚĂ

Textul poeziilor lui Cârlova, reprodus aici, este cel dat de Gh. Bogdan-Duică în volumul „N. Nicoleanu, V. Cârlova, C. Stamati" din „Biblioteca Scriitorilor Români", București, Minerva, 1906, volum dispărut de multă vreme din librării.

S'au introdus următoarele modificări:

1. *Ortografia actuală;*
2. *Inlocuirea unor forme urîte pentru ziua de azi, dând însă în note originalul;*
3. *Explicarea unor cuvinte mai grele.*

Petre V. Haneș

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Ne permitem să extragem din raportul d-lui I. Garabet, profesor de L. Română la Liceul Cantemir, către Onor. Consiliu Permanent al Instrucțiunii Publice următoarele aprecieri despre ediținea de față:

O nouă publicare a poeziilor lui Cârlova, a celui dintâiu poet român modern, este cât se poate de binevenită, deoarece vechia ediție, scoasă sub îngrijirea lui Gh. Bogdan-Duică (V. Cârlova, N. Nicoleanu și C. Stamate, Ed. Minerva) de mult nu se mai găsește. Numai unele din poeziile lui Cârlova și anume Ruinurile Târgoviștei, Păstorul întristat și Marșul oștirii române mai circulă prin manualele de literatură românească pentru licee și în unele Antologii. Mai adăogând încă două poezii, Inserarea și Rugăciune, d-l Prof. P. V. Haneș ne-a prezentat întreaga operă poetică eunoscută până acum a lui V. Cârlova.

Publicarea poeziilor este însoțită de o prefață, în care d-l P. V. H. ne spune c'a folosit textul publicat în editura „Minerva", căruia i-a adus unele modificări. Urmează o introducere cu puținele date cunoscute despre scurta viață a poetului târgovișteau și cu câte o

caracterizare a fiecăreia din cele cinci poezii, rămase dela el.

Peste tot s'a introaus actuala ortografie.

Publicația e de un real folos pentru studiul literaturii noastre în școala secundară.

Sunt de părere să se dea cuvenita aprobare.

Editura

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Biblioteca Universității

INTRODUCERE

1. Viața lui V. Cârlova 1809—1831 [1]

Cârlova a trăit numai 22 de ani. Tocmai moartea lui în plină tinerețe a impresionat puternic pe contemporani și urmași, cari n'avuseseră până atunci un poet atât de aprins în patriotismul său, cum fusese Cârlova și se vedeau pe neașteptate lipsiți de el. Putem judeca starea lor de spirit și ne putem explica trecerea de care s'a bucurat mereu poetul după următorul pasaj din „Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul" de N. Bălcescu. Vorbind de Târgoviște și de ruinele ei, marele istoric introduce în expunere pe V. Cârlova:

„Umbrele acestor războinici parcă le vezi înălțându-se singuratice și tăcute împrejurul acestei ruine; adierea vântului ce suflă din Carpați șuierând în pustiul turn, ne pomenește numele lor și undele mărețe ale Ialomiței par a cânta necontenit un cântec de

[1] Vezi și scrierea subsemnatului *Istoria Literaturii Românești*, ediția III, pag. 161.

mărire la gloria lor. Astfel i se năluceşte oricărui Român cu inima simţitoare, când cată la această mult elocventă ruină; şi el nu se poate opri d'a simţi durere amară şi d'a ofta după vremea trecută. Dar nimeni n'a simţit aceasta mai puternic şi n'a exprimat în cuvinte mai frumoase simţirea ta, ca tine, Cârlova! floarea poeziei, june cu inimă de foc. Ca o cometă trecătoare, tu strălucişi un minut peste România uimită şi încântată de lucirea ta. O moarte crudă te răpi fără vreme; dar apucaşi a ne lăsa o lacrimă fierbinte pentru gloria trecută[1] şi o scânteie dătătoare de vieaţă pentru viitor[2]. Cântarea ta sublimă asupra ruinelor Târgovişteï puse pecetia veşniciei asupră-le şi ni le va păstra chiar când pustiirile anilor le vor şterge cu totul de pe pământ"[3]. Asemenea atmosferă au făcut lui Cârlova contemporanii şi, mulţumită ei, Cârlova trăieşte şi astăzi atât de viu în mintea noastră.

S'a crezut multă vreme că s'a născut în Târgovişte, fiindcă stetea acolo şi cântase atât de impresionant ruinele acelui oraş. In zilele noastre, însă I. C. Filitti a dovedit că era Buzoian, fiu al lui Costea Saegiu şi al Stăncuţei Cârlova. A fost adoptat de unchiul său Constantin Cârlova, care stetea la Târgovişte (vezi

---

[1] Odă la ruinele Târgovişteï (nota lui N. Bălcescu).
[2] Marşul-odă la oştirea română (idem).
[3] N. Bălcescu, *Ist. Rom.* sub *M. V. Viteazul*, Buc. Göbl, 1908, pag. 101—102.

revista *Preocupări Literare*, an. I, vol. I, pag. 187). A început prin a învăța carte grecească și a fost abătut din drumul acesta de prietenul său Ion Voinescu II. Atât de puțin știm despre viața lui!

2. Poeziile.

Se pare că ar fi scris mai multe poezii decât cunoaștem astăzi. Nu s'au găsit însă decât cinci, câte a publicat Eliade Rădulescu în ziarul său „Curierul Românesc" din 1830 și 1839. Le reproducem mai departe. Celelalte s'au pierdut. Se vor descoperi cândva?

Cuprinsul. — *Păstorul întristat* e un dialog între poet și un păstor care e trist, fiindcă iubita lui nu era aproape.

Inserarea descrie melancolia omului la apropierea serei și la gândul că-i singur și nu-l iubește nimeni.

Ruinurile Târgoviștei cântă decăderea fostei capitale a Țării Românești din strălucirea ei. Ruinele arată cum pier măririle și atrag firile poetice și le îndeamnă a se duce cu gândul în trecut.

Rugăciune. In ea poetul cere lui Dumnezeu dreptate pentru țara sa, fiindcă a suferit îndestul și fiindcă nu se cade să'ndure atâtea fiica împărăției romane.

Marșul oștirii române încurajează tineretul la arme, fiindcă ele duc la slavă. Tineretul să ia pildă de

vitejie dela strămoşi. La vederea steagului îi curg lacrimi de bucurie.

Caracteristica. — Cârlova stă sub influenţa poeziei greceşti moderne cu amintiri mitologice şi a celei franceze dela sfârşitul veacului al XVIII-lea şi dela începutul celui de al XIX-lea. Poezia franceză din veacul al XVIII-lea cultiva pastorala. Pastorale sunt şi primele două poezii ale lui Cârlova. In cea dintâi păstorul îşi aşteaptă păstoriţa şi e mâhnit în aşteptarea ei. Il împacă doar cântecul fluierului şi privirea spre turmele de oi. Nu-i trebue nici slavă, nici bogăţie. In cea de a doua descrie înserarea din munţi cu păstori şi păstoriţe.

La începutul secolului al XIX-lea apare romantismul francez cu preferinţa pentru melancolie a lui Lamartine, cu patriotismul lui Victor Hugo. Preferinţa are răsunet şi în sufletul lui Cârlova. Melancolia apare şi în cele două poezii citate mai sus, dar mai ales în „Ruinele Târgovişteі", unde melancolia naşte din zădărnicia celor mai strălucite fapte ale omenirii socotite de fier. Tot acolo, şi preferinţa pentru cântarea ruinelor, sub influenţa lui Volney[1].

Romantismul a avut de efect şi trezirea ideii naţionale. Intre scriitorii naţionalişti români dela începutul secolului al XIX-lea este şi V. Cârlova. Tocmai na-

[1] Scriitor francez (1757—1820), care prin scrierea sa „Les ruines" a exercitat influenţă asupra poeţilor noştri din prima jumătate a sec. XIX (nota lui I. Garabet).

ţionalismul l-a făcut atât de simpatic lui Bălcescu, încât acesta i-a consacrat pasajul de mai sus în „Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul".

Intre multiplele forme ale naţionalismului a fost şi dragostea de armată. De aceea V. Cârlova, şi Gr. Alexandrescu, şi N. Bălcescu s'au înrolat în începutul de armată al vremii, de aceea toţi proslăvesc armata în versuri, în proză, în studii. Singura fotografie cunoscută a lui V. Cârlova este în costum ofiţeresc.

Armata pentru ei era mijlocul de realizare al idealului celui mare atunci: independenţa Românilor şi unirea într'un singur stat.

Din această atmosferă a ieşit „Marşul oştirii române" al lui Cârlova.

Această poezie a dovedit însă şi talentul tehnic al poetului. Stăpânea ritmul muzical. Simţi în poezia lui paşii de războiu.

Petre V. Haneş

Noemvrie 1935

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

POEZII

de

V. CÂRLOVA

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

I

PĂSTORUL INTRISTAT[1]

Un păstor tânăr, frumos la faţă,
Plin de mâhnire, cu glas duios,
Cânta din fluier jos pe verdeaţă,
Subt umbră deasă de pom stufos.

De multe versuri spuse cu jale,
Uimite toate sta împrejur:
Râul oprise apa din cale,
Vântul tăcuse din lin murmur.

Cât colo, turme de oi frumoase
Se răspândise pe livejui[2]
Şi, ascultându-l, iarba uitase,
Pătrunse toate de mila lui.

---

[1] *Curierul românesc* din 8 Mai 1830.
[2] *livejui*, mici livezi.

Câinele numai mai cu durere
Stând lângă dânsul, căta în jos
Şi ca s'aducă lui mângâiere
Glas câte-odată scotea milos.

Eho[1], ce zace de om departe,
Il auzise din loc ascuns;
Şi cu suspinuri de greutate
La toată vorba îi da răspuns.

Viu lângă dânsul, pătruns de milă
Şi cu blândeţe îl întrebai:
— „Tinere, spune-mi, nu-ţi fie silă,
Ce foc, ce chinuri, ce gânduri ai?

Vieaţa voastră necazuri n'are:
E simplă, lină, fără dureri;
Şi'n toată lumea nici o suflare,
Ca voi, nu gustă multe plăceri.

Vouă natura vă este dată;
Câmpii şi codri vouă zâmbesc;
Vânturi şi râuri vouă arată
Cum curg de dulce, cum răcoresc.

[1] *Eho*, ecoul.

Soarele încă vouă revarsă
Lumina dulce tot cu senin,
Şi cerul iarăşi mila îşi varsă
Spre fericire vouă deplin."

El cu suspinuri atunci răspunse:
— „Frate, se poate vr'un muritor
Oricât să n'aibă dureri ascunse,
Fie pe scaun, fie păstor?

„Orice vieaţă supusă zace
Subt patimi grele mult mai puţin;
Soarta nu lasă pe om în pace
Cu mulţumire a fi deplin.

„Precum nu'nceată de vânt suflarea
Nici către crânguri, nici pe câmpii:
Aşa nu'nceată nici turburarea
De multe patimi către cei vii.

„Adevăr, slavă, cinste, putere
Sau bogăţie eu nu doresc.
Acestea toate drept o părere,
Drept nălucire le socotesc.

„Dar mai puternic, greu a supune
Orice simţire, simt pe amor,
El, izvor dulce de 'ntristăciune,
Lesne aprinde foc tuturor.

„Iubesc prea dulce o păstoriţă
Cu chip prea dulce, prea drăgălaş;
Pentru ea numai simţ neputinţă[1],
Pentru ea numai sunt pătimaş.

„De lângă mine ea când lipseşte,
Natura n'are nimic frumos;
Sufletul tare mi se mâhneşte
Orice privire e de prisos.

„Şi drept aceea a tânguire
Fac să răsune fluierul meu,
Lăsând şi turma în năpustire[2]
Vărsând şi lacrămi din ochi mereu".

[1] *Neputinţă*, slăbiciune.
[2] *Năpustire*, părăsire.

II

INSERAREA[1]

Pe când abia se vede a soarelui lumină
In vârful unui munte, pe fruntea unui nor,
Şi zefirul mai rece începe de suspină
Prin[2] frunze, pe câmpie cevaşi mai tărişor;

P'acea plăcută vreme, în astă tristă vale,
De sgomot mai de laturi eu totd'auna viu,
Pe muchia cea mai naltă, de mă aşăz cu jale,
Singurătăţii încă petrecere de ţiu.

Intorc a mea vedere în urmă, înainte,
In dreapta sau în stânga, când sus, când iarăşi jos,
Ş'oriunde priviri multe a desfăta fierbinte
Şi inimă şi suflet găsesc mai cu prisos.

---

[1] *Curierul românesc* din 29 Iunie 1830 şi 9 Octmovrie 1839.
[2] In original *p'ân.*

Când o câmpie plină de iarbă mi s'arată,
Pe care osteneşte vederea alergând,
Şi'a căria văzută de flori împestriţată
Se'ntunecă cu noaptea pe caru-i 'naintând.

Când o dumbravă deasă, cu frunte prea măreaţă
Incorunează câmpul, s'arate mai frumos
Şi nencetat din sânu-i revarsă cu dulceaţă
Pe[1] 'ntinderea câmpiei un vânt mai răcoros.

Pe-de-o-parte iarăşi o gârlă sărpueşte,
Intocmai ca o pânză se vede albă'n jos
Şi ni se pare încă în vânt că fâlfâeşte,
Mişcându-se de pietre talazul albicios,

Cu ce plăcere încă s'aude de departe
Un glas de păstorie, un fluier de păstor,
Ce după câmp cu turma se 'ntoarce la o parte
Şi lasă, când se culcă, pe câine păzitor.

Dar icea, mai aproape s'aude o murmură;
De râu să fie oare, ce curge nevăzut?
Pe lângă el când trece păstorul, nu se 'ndură
D'un pas să-şi depărteze auzul un minut.

---

[1] In original *pă*.

Cât colo filomela[1], de multă 'ntristăciune
Ascunsă în stuf, cântă cu glas pătrunzător
Ce prin Eho[2] se duce şi altora de spune
Că pieptul d'unde iese hrăneşte mare dor.

De lături şi zefirul ascultă cu plăcere
Şi printre[3] frunzi se plimbă ca umbra de frumos;
El numai câte-odată rugându-se îi cere
Ca cântecul să ţie ceva mai mulţişor.

P'acea singurătate ce ochiul sus priveşte,
Când razele de soare natura stăpânesc,
Indată ce şi umbra de noapte se iveşte,
Grămezile de stele încep de strălucesc.

Incet, încet şi luna, vremelnică stăpână,
Se urcă pe orizon[4] câmpiile albind,
Şi plină de plăcere, c'o frunte mai blajână
Işi caută de cale adesea mulţumind.

Acum şi somnul vine uşor, de odihneşte
In braţurile sale p'oricare muritor,
Fiinţa milostivă de sus îi porunceşte.
Pământului să fie în veci mângâitor.

---

[1] In original *filomila*, privighetoarea.
[2] *Eho*, ecou.
[3] In original *pântre*.
[4] Se întonează pe silaba *ri*.

De multă nemişcare, ce face peste toate,
Vederea împrejuru-i se 'ntoarce cu fiori,
Pământul în somn dulce un geamăt parcă scoate
Şi cerul ni s'arată acum mai cu răcori[1].

Dar ăstui suflet jalnic, lipsit de mângâiere
Odihnă, mulţumire nu-i pociu găsi de loc;
Oriunde veselia din inimă îi piere,
Şi de aceea umblă fugar din loc în loc.

Ce caută nu ştie, dar simte că lipseşte
Fiinţa care poate să-l facă fericit,
Şi neputând găsi-o, în vreme ce-o doreşte,
In negura mâhnirii mai mult s'a rătăcit;

Intocmai ca o luntre ce slobodă pe mare,
Nu poate de furtune a mai găsi pământ;
Ce n'are nici nădejde că poate d'întâmplare,
Cu vreme s'o arunce la margine vr'un vânt.

[1] *Răcori*, răcoare.

III

RUINURILE TÂRGOVIȘTEI[1]

O ziduri întristate! O monument slăvit!
In ce mărime 'naltă și voi ați strălucit,
Pe când un soare dulce și mult mai fericit
Își revărsa lumina p'acest pământ robit!
Dar în sfârșit Saturn[2], cum i s'a dat de sus,
In negura uitării îndată v'a supus.
Ce jale vă cuprinde! Cum totul v'a pierit!
Subt osândirea soartei de tot ați înnegrit!
Din slava strămoșască nimic nu v'a rămas.
Oriunde nu se vede nici urma unui pas.
Și'n vreme ce odată oricare muritor
Privea la voi cu râvnă, cu ochiu atințător,
Acum de spaimă multă se trage înapoi
Indată ce privirea îi cade drept pe voi...
Dar încă, ziduri triste, aveți un ce plăcut,

---

[1] *Curierul Rumânesc* din 20 Martie 1830.
[2] *Saturn* sau *Cronos*, zeul timpului.

Când ochiul vă priveşte în liniştit minut:
De milă îl pătrundeţi, de gânduri îl uimiţi.
Voi încă în fiinţă drept pildă ne slujiţi
Cum cele mai slăvite şi cu temeiu de fier
A omenirii fapte din vieaţa lumii pier;
Cum toate se răpune ca urma îndărăt,
Pe aripile vremii de nu se mai arăt;
Cum omul, cât să fie în toate săvârşit,
Pe negândite cade sau piere în sfârşit.
Eu unul, în credinţă, mai mult mă mulţumesc
A voastră dărâmare pe gânduri se privesc,
Decât zidire 'naltă, decât palat frumos,
Cu strălucire multă, dar fără un folos.
Şi tocmai cum păstorul, ce umblă pre câmpii,
La adăpost aleargă, când vede vijelii,
Aşa şi eu acuma, în viscol de dureri,
La voi spre uşurinţă cu triste viu păreri.
Nici muzelor cântare, nici milă voiu din cer,
O patrie a plânge cu multă jale cer.
La voi, la voi nădejde eu am de ajutor;
Voi sunteţi de cuvinte şi de idei izvor.
Când sgomotul de ziua înceată preste tot,
Când noaptea atmosfera întunecă de tot.
Când omul de necazuri, de trude ostenit,
In liniştirea nopţii se află adormit,
Eu nici atunci, de gânduri odihnă neavând,
La voi fără sfială viu singur lăcrămând,
Şi de vederea noastră cea tristă insuflat

A noastră neagră soartă descopăr ne'ncetat.
Mă văz lângă mormântul al slavei strămoşeşti
Şi simţ o tânguire de lucruri omeneşti;
Şi mi se pare încă c'auz un jalnic glas
Zicând aceste vorbe: „Ce vai! a mai rămas,
Când cea mai tare slavă ca umbra a trecut,
Când duhul cel mai slobod cu dânsa a căzut?"
. . . . . .
. . . . . .

Acest trist glas, ruinuri, pe[1] mine m'au putruns
Şi a huli vieaţa în stare m'au adus,
. . . . . .
. . . . . .

Deci priimiţi, ruinuri, cât voiu vedea pământ,
Să viu spre mângâiere să plâng p'acest mormânt,
Unde tiranul încă un pas n'a cutezat,
Căci la vederea voastră se simte spăimântat!

[1] In original *pă*.

IV

RUGĂCIUNE[1]

Fiinţa naltă, lungă vedere
Izvor puternic de mângâiere,
Pavază sfântă astui pământ!
Dă ascultare, nu-ţi fie silă,
Unui glas jalnic ce cere milă,
Ce a se plânge are cuvânt[2].

Nu se cuvine a se răpune
In vânt ca fumul o rugăciune
Cu plâns făcută lângă altar,
Unde nădejde are oricine
Să dobândească cerând vr'un bine
Sau lui să'ncete vr'un ce amar;

Unde tot omul, când îţi vorbeşte
Vorbe în taine, smerit priveşte,

---

1 *Curierul Românesc* din 4 Septemvrie 1839.
2 *Cuvânt*, motiv.

A ta fiinţă de faţă stând;
Unde tu însuţi simţi datorie
S'arăţi oricărui spre bucurie,
Că vei[1] fierbinte s'ajuţi oricând!

A ta putere nemărginită
In veci urmează a fi pornită
Spre uşurinţă şi spre folos;
Nici să nu lase p'a ta zidire
Tristă să zacă în asuprire,
Să nu te simţă de reazăm jos!

Nu cer prisoase sau nălucire;
Voiesc dreptate, cer mântuire
Patriei mele, jalnic pământ,
Vai! ale cărui necazuri multe
Ce suflet poate să le asculte
Şi să nu plângă dând crezământ!

La ea te'ntoarce, de vezi cum geme,
Cum a se plânge însuşi se teme,
Privind că este tuturor joc,
Unde dreptatea cătare n'are
Nici asupritul face strigare,
Căci el în vină cade pe loc.

---

[1] *Vei*, vrei.

Destule veacuri, de când o soartă
Nemilostivă mereu ne poartă
Spre osândire, cum e mai rău!
Destule veacuri, de când suspină,
Mâhnirii jertfă fără lumină,
Incât nu vede nici cerul tău!

Vântul îi suflă tot neplăcere,
Norii îi plouă nemângâiere,
De flori nu gustă plăcut miros,
A primăverii dulce ivire
Pentru ea n'are înveselire,
Ei nu revarsă nimic frumos.

Din ale tale bunătăți, fapte,
Spre fericirea tuturor date,
Ea numai parte n'are deloc,
Ea numai râvna unui părinte
Puternic foarte de loc nu simte,
Ca să-i aducă dulce noroc.

Nu cumva, Soare, că merit n'are
Să se numească nație mare,
Să guste dreptul cuviincios,
Când în tot chipul spre fală poate
Neprețuite daruri s'arate,
Cu care lumii să dea folos?

Cu dreptul este, naltă ființă,
Acum s'ajungă așa de prost
Fiica acelor, ce, cât se poate
Cu strălucire urmând în toate,
Stăpânitorii lumii au fost?

Cu ce dreptate pradă să fie
Să tot încerce sfântă urgie,
Când în protivă-ți ea n'a urmat?
Cu ce dreptate străinii calcă
Dreptul asupră-i, când rău să facă
Ea lor vreodată n'a cugetat?

De e greșită ție, Părinte,
Milostivire în sfârșit simte,
Te rog, înceată-i biciul de foc;
Iar dacă soarta de răutate
O asuprește, pe nedreptate,
Fără de vină a fi de loc,

Cum poți să suferi cu mulțumire,
Nevinovată în asuprire
Să aridice glas în zadar,
Când în protiva voinței tale
Nimic nu poate ca să te'nșale,
Nici să urmeze un pas măcar?

A ta vedere zăreşte toate,
Mâna ta iarăşi îndată poate
Să zăticnească răul din drum
Şi cu adâncă înţelepciune
Să 'mpărtăştieze lumii tot bune,
Spre mângâiere a fi oricum.

Deci cu dreptate, 'naltă Putere,
Dă ascultare unui ce cere
Patriei sale bine, folos.
Cunoaşte-i dreptul uitat de tine;
Şi de aceea călcat de oricine,
Ce i se cade dă-i cu prisos.

Apleacă mâna de o ardică
Şi'ndată fă-o mare din mică,
Să lase nume nemuritor.
Şi'n norii cinstei mult să se 'nalţe,
Pe calea vieţii în veci să calce,
De strălucire având izvor.

Trimite-i încă plăcută rază,
Negură tristă să nu mai vază,
Arată-i cerul tot mai senin;
Şi patriotul să aibă fală
A-şi spune viţa naţională
La întrebarea unui străin.

Câte acuma sufere rele,
Ca vântul praful, în lături dă-le,
Să nu mai vază nici urma lor
Şi neştiută să nu mai zacă,
Ci dimpotrivă sgomot să facă
In toată lumea răsunător.

Dar cu lacrămi la-a ta fiinţă
In veci închine recunoştinţă,
Să glasuiască numele tău,
Urmând întocmai voinţei tale
Cerând şi râvna inimii sale
A-i fi spre pază la orice rău.

Dar ce să fie acea lumină,
Ce sus se vede de focuri plină,
Şi dimpreună un sgomot lin?
Nu crez să fie semn de furtună,
Căci de loc vântul nori nu adună,
Când peste toate privesc senin.
Nu cumva, Soare, veste să fie
Patriei mele spre bucurie,
Că rugăciunea ce a făcut,
De către sfântul se 'mbrăţişază,
Şi că prin focuri încredinţează
A ei lucrare nu după mult?

Adevăr este acea lumină,
Vesteşte soartă de raze plin,
Ce se găseşte ăstui pământ;
Ce din poruncă supusă vine,
Patriei mele în veci să 'nchine
A ei credinţă cu jurământ.

Mai 1830.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

V

MARŞUL OŞTIRII ROMÂNE[1]

Dragii mei copii războinici, ascultare mie daţi,
Iată vreme, mic şi mare armele să'mbrăţişaţi,
Strigând toţi c'o glăsuire,
Spre a mumei fericire:
S'alergăm de obşte fraţi.

Cerul vouă vă deschide un drum foarte lăudat,
Ca să mergeţi cu pas mare către slavă ne'ncetat.
Vie-vă, copii, aminte
Că Europa însăşi simte
În ce cale aţi intrat.

Glasul patriei să sune la auzul tuturor
Strigând vouă: „Lenevirea ruşinată subt picior".
Toţi acuma c'o mişcare
Spre a voastră înălţare
Să daţi mână de-ajutor.

---

[1] *Curierul Românesc* din 11 Oct. 1839.

Acea armă ruginită şi ascunsă în mormânt
Braţurile se 'nfierbânte; iasă iarăşi pe pământ;
Tinerimea s'o 'ncunune
Cu izbânde foarte bune;
Pe ea facă jurământ.

Inaintea fieşcărui îndestul v'aţi umilit,
Indestul şi lenevirea în somn greu v'a stăpânit
Acea soartă fără milă
Sau de voie, sau de silă
În sfârşit v'a slobozit.

Priviţi slava de aproape; voi în urmă-i aţi călcat
Şi pe fruntea fieşcărui raza ei a luminat.
Deci la arme daţi năvală
Şi la rând ieşiţi cu fală
Corbul[1] iată s'a 'nălţat.

El sub aripă-i vă chiamă şi vesteşte ca să ştiţi,
Ca de-acuma înainte naţie să vă numiţi.
Deci cu dânsul înainte
Alergaţi cât mai fierbinte,
Laudă să dobândiţi.

[1] *Corbul*, marca Ţării Româneşti,

Pe această sfântă cale înfruntați orice nevoi,
Biruința pretutindeni să se ție după voi
Și strigați c'o glăsuire:
„Slavă, dragoste, unire
In veci fie lângă noi!"

Inainte-vă vrăjmașii să aplece fruntea lor
Să-și cunoască neputința, ca să scape de omor;
Dar atunci a voastră mână
Pe ei fie mai blajină
Dându-le și ajutor.

Vitejia și răbdarea aici încă moștenesc,
Incă curge printre[1] vine acel sânge strămoșesc.
Ce la vreme se arată,
De nu piere niciodată,
Ca un dar dumnezeesc.

Pe câmpia românească o tăcere până când?
Până când de arme pline să nu sune când și când,
Și p'a căria lungime
Să nu iasă cu iuțime
Cetele mereu la rând?

[1] In original *pântre*

Aici şcoala biruinţei într'o vreme a stătut[1],
Ale căria ruinuri să văd încă vechi de mult.
Dar acum fără zăbavă
Acea strămoşească slavă
E să vie în minut.

Glasul vostru strigând „slavă" pe strămoşi a deşteptat,
A cărora ţărână în mormânturi s'a mişcat.
Ş'umbrile în veci tăcute
Stau cât colo nevăzute,
Privind corbul înălţat.

Ce privire dulce mie! Steagul fâlfâe în vânt
Armele lucesc veriunde, slava iese din mormânt,
Tinerimea îndrăzneaţă
Mândră, falnică, măreaţă,
Uşor calcă pre pământ.

Lacrimă de bucurie, curge, curge ne'ncetat!
Veacuri sunt de când ascunsă p'al meu sân tu n'ai picat!
Arma iată că luceşte,
Slava iată că zâmbeşte,
Corbul iată s'a 'nălţat!

---

[1] *A stătut*, a fost.

CUPRINSUL

		Pag.
I.	*Prefață* de *Petre V. Haneș*	5
II.	*Extras din avizul raportorului*	7
III.	**Introducere de Petre V. Haneș**	9
1.	Vieața lui V. Cârlova	9
2.	Poeziile	11
	Cuprinsul	11
	Caracteristica	12
IV.	**Poezii de V. Cârlova**	15
1.	Păstorul întristat	17
2.	Inserarea	21
3.	Ruinurile Târgoviștei	25
4.	Rugăciunea	28
5.	Marșul oștirii române	35

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII -IAȘI-

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

HISTOIRE

DE LA

LITTÉRATURE ROUMAINE

par

PETRE V. HANEŞ

Docteur ès Lettres

Professeur au Lycée Mihai Viteazul de Bucarest.

Préface de MARIO ROQUES

Membre de l'Institut

PARIS

LIBRAIRIE ERNEST LEROUX

Pentru România depozitul de desfacere este la

TIPOGRAFIILE ROMÂNE UNITE S. A

Calea Rahovei, 42 — **Preţul 100 Lei**

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PETRE V. HANEŞ

I. Studii de literatură română

EDIŢIA II-a

Cum trebue scrisă Istoria Literaturii Române? — Ediţii de texte — Din ineditele lui Gh. Asachi. — M. Kogălniceanu. — N. Bălcescu. — O polemică între Ardeleni şi Moldoveni. — B. P. Hasdeu. — Iliada în româneşte. — I. Ghica şi I. Creangă. — Delavrancea portretist literar. — Scriitorii şi războiul independenţei. — C. Negruzzi şi prozatorii de azi. — Două recensii: J. B. Hétrat, Al. Gherghel. — Vlahuţă şi limba literară. — Motivele literaturii populare în literatura cultă. — Alexandru Lahovari ca orator.

EDITURA ALCALAY ◇◇ PREŢUL 60

II. Studii Literare

Poetul Basarabean Al. Mateevici. — Tinereţea lui M. Kogălniceanu. — D. Bolintineanu — Scrierile lui I. Ghica. — Între nuvelă şi istorie (Gh. Asachi).

EDITURA ALCALAY ◇◇ PREŢUL LEI 40

III. Studii şi Cercetări

Eliade Rădulescu, Echilibrul între antiteze. — Constantin Golescu. — Gh. Sion. — Cezar Boliac poet. — Evangeliarul românesc dela 1561 în comparaţie cu cel slavonesc. — O vreme de o înflorire a predicei religioase. — Constantin Brâncoveanu şi Mitropolitul Antim. — Manuscriptele dela Blaj ale Hronicului lui Cantemir. — Şcolari şi studenţi români la Geneva. (Al. Russo, etc.) — Samuel Micu. M. Kogălniceanu, C. Negruzzi. — B. P. Hasdeu folklorist. — Ediţiuni populare de scriitori români.

EDITURA CARTEA ROMÂNEASCĂ ◇◇ PREŢUL LEI 75

LITERATURA CLASICĂ ROMÂNEASCĂ

Sub îngrijirea

Societăţii „Prietenii Istoriei Literare"

IN EDITURA TIPOGRAFIILE ROMÂNE UNITE

Au apărut

ALECSANDRI (V.) . **Poezii Populare,** cu un studiu introductiv note şi glosar de *G. Gluglea,* profesor la Universitatea din Cluj. Lei 60

ALECSANDRI (V.) . **Pasteluri,** cu studii introductive şi note de *Paul I. Papadopol,* profesor secundar. Lei 25

ALEXANDRESCU (GR.) **Fabule,** cu un studiu introductiv şi vocabular de *P. V. Haneş,* profesor la Liceul Mihai-Viteazul din Bucureşti. Lei 20

ALEXANDRESCU (GR.) **Meditaţii, Satire, Epistole** cu introducere şi note de *P. V. Haneş,* profesor la Liceul Mihai Viteazul, din Bucureşti. Lei 20

CREANGĂ (I.) . . . . **Poveşti,** cu note şi vocabular de *G. Pascu,* profesor la Universitatea din Iaşi. Lei 50

CREANGĂ (I.) . . . . **Amintiri,** cu note şi glosar de *G. Pascu,* profesor la Universitatea din Iaşi. Lei 30

EMINESCU (M.) . . . **Nuvele,** cu introducere şi note de *C. Gerota,* profesor la Liceul Aurel Vlaicu din Bucureşti. Lei 30

EMINESCU (M.) . . **Poveşti,** cu introducere şi note de *C. Gerota,* profesor la Liceul Aurel Vlaicu din Bucureşti. Lei 30

Au apărut (urmare)

GOLESCU (C.) . . . **Călătorii,** cu introducere şi note de *P. V. Haneş*, prof. la Liceul M. Viteazul din Bucureşti. Lei 32

ISPIRESCU (P.) . . . . **Basme,** cu note şi vocabular de *C. Gerota*, prof. la Liceul Aurel Vlaicu din Bucureşti. Lei 75

ISPIRESCU (P.) . . . . **Snoave,** cu un studiu şi note de *C. Fierăscu*, profesor secundar. Lei 30

KOGĂLNICEANU (M.) . **Scrisori din vremea studiilor,** cu introducere şi note de *P. V. Haneş*, profesor la Liceul Mihai Viteazul din Bucureşti. Lei 30

KOGĂLNICEANU (M.) . **Scrisori din exil,** cu introducere şi note de *P. V. Haneş*, prof. la Liceul M. Viteazul din Bucureşti. Lei 15

KOGĂLNICEANU (M.) . **Scrisori către surorile sale** (în franţuzeşte) cu introducere şi note de *P. V. Haneş*, prof. la Liceul Mihai Viteazul din Bucureşti. Lei 20

KOGĂLNICEANU (M.) . **Improprietărirea ţăranilor (Discurs)** cu introducere şi note de *P. V. Haneş*, profesor la Liceul Mihai Viteazul din Bucureşti. Lei 20

ODOBESCU (AL. I.) . **Pseudo-Kynegeticos,** cu un studiu introductiv, note şi indice de *St. Bezdechi*, profesor la Universitatea din Cluj. Lei 40

RUSSO (AL.) . . . . **Scrieri** (Cugetări, Amintiri, Cântarea României, etc.) cu introducere de *P. V. Haneş* profesor la Liceul Mihai Viteazul din Bucureşti. Lei 40

URECHIA (V. A.) . **Legende,** cu introducere şi note de *Horia Rădulescu*, profesor secundar. Lei 42

V. ALEXANDRI. **Comedii,** Cu un studiu introductiv şi vocabular de Al. Naum Lei 40

Ediţiuni

de

SCRIITORII ROMÂNI

de PETRE V. HANEŞ

In colecţiunea iteratura Clasică Românească

◆

C. GOLESCU, **Călătorii**, cu introducere şi note Lei 32

GR. ALEXANDRESCU, **Fabule**, cu un studiu introductiv şi vocabular Lei 20

GR. ALEXANDRESCU, **Meditaţii, Satire, Epistole**, cu introducere şi note. Lei 20

M. KOGĂLNIGEANU, **Scrisori din vremea studiilor**, cu introducere şi note Lei 30

M. KOGĂLNICEANU, **Scrisori din exil**, cu introducere şi note Lei 15

M. KOGĂLNICEANU, **Scrisori către surorile sale** (în franţuzeşte) cu introducere şi note. Lei 20

M. KOGĂLNICEANU, **Improprietărirea ţăranilor (Discurs)** cu introducere şi note. Lei 20

AL. RUSSO, **Scrieri.** Lei 40

PETRE V. HANEŞ

Un Călător Englez despre Români

O scriere engleză despre Principatele Române, tradusă în românește de CONSTANTIN GOLESCU

Prefaţa. — Puţina desvoltare a studiilor de istorie literară la noi.

Cap. I. — Cartea lui Thornton despre Turcia şi despre Principatele Române.

Cap. II. — Traducerea românească a părţii despre Principatele Române.

Cap. III. — Stadiul actual al chestiunii.

Cap. IV. — Scrierile lui C. Golescu şi ale lui Eufrosin Poteca.

Cap. V. — Prefaţa traducerii. — Ideile sociale, economice şi culturale ale lui Golescu şi ale lui Poteca. — Despre starea ţăranimii — Neamul Românesc în urma tuturor. Neamul Românesc hulit de streini. — Despre cler. — Despre boieri. Momente de desnădejde.—, Programe de lucru comune — Sinceritatea în mărturisirea păcatelor. — Potrivirea unor idei de amănunt. Ideile lui Poteca — Programele lui Poteca.

Cap. VI. — Indicaţiile din traducere despre autorul ei. — Familia traducătorului — Modestia traducătorului. — Traducătorul şi chestiunea desrobirii Ţiganilor.

Cap. VII. — Exactitatea traducerii. — Traducerea cuvintelor cu mai multe înţelesuri — Traducerea genitivului- — Construcţia „il n'y a que.. ". — Termeni abstracţi. — Confundarea articolului cu pronumele originalului. — Eufrosin Poteca şi C. Golescu ca cunoscători ai limbii franceze.

Cap. VIII. — Stilul. — Ignorarea valorii cuvintelor. Fraze nesfârşite Pasaje obscure în „Insemnarea călătoriei" de C. Golescu. — Lipsa de ordine în înşirarea ideilor la Golescu. — Abuzul de termeni „ticălos" şi „ticăloşie". — Stil neîngrijit.—Asemănări de expresiuni —Eufrosin Poteca stilist.

Cap. IX. — Limba traducerii.

Cap. X. — Sistemul de adnotare. — In „Starea de acum a Principatelor". In scrierile lui Golescu.

Cap. XI.— De ce n'a semnat Golescu traducerea —Ideile lui Thornton despre d[illegible]nitor şi boierime. - Despre capul statului.— Boierimea.

Cap. XII. — Locul lui C. Golescu în istoria literaturii româneşti.

Preţul Lei 15

In Editura TIPOGRAFIILE ROMANE UNITE

a apărut:

CEA MAI ARZĂTOARE
PROBLEMĂ A ACTUALITĂȚII

Ancheta marelui Ziar
„LE TEMPS"
în toate țările despre:

TINERETUL DE AZI

Traducere de P. V. HANEȘ
cu o încheiere și despre tineretul
francez de MARCEL PREVOST

PREȚUL LEI 40

Citiți, răspândiți revista

Preocupări Literare

a Societății „Prietenii Istoriei Literare"

REDACȚIA: B-dul Pache 72

ADMINISTRAȚIA: Calea Rahovei 42 (Tipografiile Române Unite)

Abonamentul . . . . . lei 100.—
Pentru institutori, studenți
și elevi . . . . . lei 50.—
Numărul . . . . . lei 10.—

Apare la intâi ale fiecărei luni

1984

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tipografiile Române Unite, S. A., Rahovei, 42

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

7527

Prețul Lei 10,—

Legătoria Bibliotecii Universității Iași

11 JUL. 1936

BCU-IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI
CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY